

**TANUMS
KOMMUN**

Kvalitetsredovisning för

Tanumshede förskolor

2010

Antal barn med handlingsplan

Förskola	Vt -10	Ht -10
Solstrålen		1
Kryddan	1	
Världsarv	1	1

Trivsel och trygghet

	Snittvärde (max 6)
Föräldrar uppger att deras barn är trygga i förskolan	5,18
Föräldrar bedömer att förskolan som helhet fungerar bra eller mycket bra	5

Underlag och rutiner för kvalitetsredovisningen

Under året har verksamheten arbetat aktivt med ett systematiskt kvalitetsarbete där läroplanen, skolplanen, planen för skola omvärld, lokal arbetsplan och likabehandlingsplanen legat till grund för arbetet. Det verktyg vi har använt för att analysera kvalitén är pedagogisk dokumentation, observationer av verksamheten, IUP, Portfolio, KU-8 besök, föräldraråd, föräldraenkät och pedagogiska diskussioner.

Likabehandlingsplanen arbetades fram under våren tillsammans med all personal, även vaktmästare och ekonomibiträde, vikarier och föräldrar. Det vi inte har varit bra på är att ta med barn i det arbetet vilket vi vill ändra på under nästa verksamhetsår.

Innehållet i Likabehandlingsplanens övergripande mål för hela verksamheten är till exempel *Skapa en trygg miljö för alla barn, inne och ute* men innehåller också specifika mål som *Låter vi barn ha inflytande över sin vardag vid exempelvis blöjbyte, grupparbete eller måltid? Alla vi vuxna ska reagera om vi vuxna kränker barn eller om barn kränker varandra.*

Varje avdelning har valt ett område utifrån likabehandlingsplanen att fördjupa sig i *Låter vi barn ha inflytande över sin vardag. Får alla barn lika stort utrymme i den fria leken? Tillåts barn att ha inflytande och delaktighet i verksamheten? Är de delaktiga i att lösa konflikter och får ta konsekvenser av sitt handlande. Får de känna efter själva vad de kan.*

Metoderna för att upptäcka kränkningar mellan vuxna barn eller mellan barn är viktiga för att se det vi behöver se. De metoder vi har använt för att upptäcka kränkningar har bland annat varit *regelbundna observationer av aktiviteter, observationer av varandra och ständiga diskussioner i arbetslaget utifrån uppkomna situationer som sker mellan vuxna/barn och barn emellan.*

Rektor har närvarat både i verksamhet, planeringar, pedagogiska diskussioner och handledning av arbetslagen vilket är en förutsättning för att kunna följa och utvärdera verksamheten. Besöken i verksamheten har varit planerade och spontana i den dagliga kontakten. För att få en än mer fördjupad kunskap om verksamheten skulle frekvensen av besök behöva utökas vilket rektor kommer att försöka planera in under nästa läsår.

Medarbetarsamtalen är också en del av kvalitetsredovisningen där rektor kan få en bild av individen i gruppen och utifrån det utveckla och förbättra kvalitén.

Arbetsmiljöenkäten och föräldraenkäten har också använts som underlag.

Förutsättningar för verksamheternas måluppfyllelse

Barnkullens rektorsområde består av fem förskoleavdelningar, Barnkullen fyra avdelningar och Världsarvsförskolan en avdelning.

Familjedaghem i Tanumshede utökades med en dagbarnvårdare, som kom tillbaka efter föräldraledighet, under vårterminen och det finns nu sex familjedaghem i Tanumshede och två familjedaghem i Lur.

Familjedaghem

Under år 2009 och vårterminen 2010 hade vi arbetsplatsträffar tillsammans med alla dagbarnvårdare i kommunen vilket var mycket lyckat. Det negativa med det var att vi inte hade tid att diskutera och följa upp den egna verksamheten som gå igenom schema, barngrupp, tider och andra problem som kan dyka upp i verksamheten. Det är svårt att lägga in ytterligare möte för dagbarnvårdargruppen eftersom de bland annat har långa arbetsdagar och det är svårt att reglera deras tid. Under hösten gick vi tillbaka till att ha arbetsplatsträffar i respektive område men vi valde ändå att ha en gemensam julavslutning.

I våras hade vi en gemensam utbildningsdag på Väjemns friskvårdscenter där vi bland annat gjorde en lättare hälsoundersökning, fick prova på olika former av träning och prova olika hudvårdsprodukter.

I slutet av november deltog vi i Familjedaghemskonferensen på Lisebergsteatern där vi fick ta del av intressanta och roliga föreläsningar. Det är ett uppskattat inslag i vardagen och som stärker yrkesrollen.

Det är ett stort antal barn i familjedaghem i Tanumshede och dagbarnvårdarna gör utifrån sina förutsättningar ett bra jobb. Området arbetsbelastning i arbetsmiljöenkäten får ett högt betyg 3,6 vilket är ett bra betyg eftersom det i realiteten är en hög belastning med mycket barn och långa dagar. Det område som har sjunkit anmärkningsvärt från förra årets enkät är ledarskap vilket inte är så konstigt för det är ett område som inte har lika mycket stöd som förskolan. De områden som har fått lägst medelvärde är *Min chef bidrar till ett gott arbetsmiljö genom att vara en god förebild* 2,8 och *Jag får stöd från min chef* 2,9 medan däremot *min chef är tillgänglig i tillräckligt hög grad* 3,8. Något som ligger väldigt lågt är *vi har väl fungerande medarbetarsamtal* som ligger på ett värde av 2,4 och vad är ett väl fungerande medarbetarsamtal? Det finns en del att arbeta med för att höja värdet på arbetsmiljöenkätens resultat inför nästa år. Resultatet kommer att kommuniceras med gruppen på en arbetsplatsträff och där vi tillsammans går igenom det.

Förskolan i Tanumshede

Barnkullens förskola har under året haft två avdelningar, Mumin o Kryddan, med barn tre till fem år där barnantalet har varierat under året, 20-23 under vårterminen för att under hösten har legat på 21 barn på båda avdelningarna. Två avdelningar, Filuren o Solstrålen, med barn i åldern ett till tre där barnantalet har legat på 17 barn under vårterminen och 15 barn under höstterminen.

Höstterminen började med att de äldsta barnen från Filuren och Solstrålen flyttade över till Mumin och Kryddan, vilket innebar att det skolades in åtta ettåringar på Solstrålen och fem på Filuren som också utökades med tre barn sent på terminen. Världsarvsförskolan har haft 17 barn i åldern ett till fem som utökades under våren till 20 barn för att sedan minska till 18 igen på höstterminen.

Det som försvårar måluppfyllelsen är efterfrågan på platser i förskolan vilket innebär att barngrupperna förändras under året och inte som förr i augusti när sexåringarna flyttade till förskoleklass. Anledningen till det är inte enbart brist på platser utan dels att barnen börjar tidigare i förskolan nu, det kan också bero på barnens placeringstid, om den är låg ökar behovet att utöka barnantalet för att behålla den personalresurs som finns. Detta gör att grupperna hela tiden för-

ändras, det blir nya gruppkonstellationer, miljöer behöver förändras, fler barn/föräldrar att förhålla sig till, allt sammantaget försvårar för måluppfyllelse.

Däremot har förändringen med mer åldershomogena grupper varit en framgång för ökad måluppfyllelse. Pedagogerna kan möta barnen där de befinner sig i sin utveckling och utmana dem utifrån deras förutsättningar. Vi har också upplevt positiva reaktioner från föräldrar men också en del negativa som i de fallen har berott på att de inte har fått tillräcklig information om förändringar i förhållningssätt och hur vi tänker om barn. En del har reagerat, speciellt föräldrar till yngre barn, på att vi inte har så mycket leksaker. Det stämmer men vi har istället annat material som vi ser ger mer utmaningar till barnen. Det kan vara svårt för föräldrar att förstå om vi inte kan förmedla våra tankar bakom det. Många föräldrar har egna erfarenheter av "dagis" som i mångt och mycket har sett ut som hemma och tillhandahållit i stort sett samma leksaker och vi förstår att det kan bli en kulturkrock.

Förskolan skall vara ett komplement till hemmet som det står i läroplanen och inte ett ställföreträdande hem så bilden av "dagis" eller daghem som det hette arbetar vi väldigt aktivt för att förändra. Det är en kultur som sitter i väggarna men som mer och mer börjar försvinna och en stor anledning till det är ökad kunskap och ett förändrat förhållningssätt.

Vi arbetar ständigt med att förändra och utveckla arbetsorganisationen och dess struktur vilket är nödvändigt då utveckling aldrig står stilla utan är en ständigt pågående process. Det samarbete mellan avdelningarna som vi har vid planering, öppning/stängning, olika möten har varit en framgång och gett pedagogerna möjlighet att utöka sin reflektions- och planeringstid. Visionen för verksamheten, som visar åt vilket håll vi är på väg, är ständigt närvarande när vi har gemensamma träffar, APT, samtalsledarmöten, planeringar och medarbetarsamtal vilket gör att vi strävar mot samma mål. Allt det här tillsammans är en förutsättning för ökad måluppfyllelse och att vi aktivt arbetat med systematiskt kvalitetsarbete visar enkätens resultat under området - Delaktighet och inflytande *Vi diskuterar gemensamma verksamhetsmål på min arbetsplats medelvärde 4,4 (3,9-2009)* och även under Ledarskap *Min chef får gruppen att arbeta mot gemensamma mål 4,1 (3,9-2009)*. Det är ett område som vi har lyckats väl med och det är en förutsättning för att öka kvalitén i verksamheten.

En annan framgångsfaktor är kompetensutveckling vilket vi under året har satsat mycket tid och pengar på. Samtliga arbetslag har varit på studiebesök i Kalmar på Trollets förskola som är en av de förskolor som har kommit mycket långt i sitt Reggio Emilia-förhållningssätt. Där fick vi ta del av föreläsningar och studiebesök på förskolorna som har inspirerat till fortsatt utveckling av förskolan i Tanumshede.

Sex pedagoger deltog i sommarsymposiet anordnat av Reggio Emilia-institutet i Stockholm i samarbete med Professor Gunilla Dahlberg och hennes forskningsgrupp för förskoledidaktiska studier, vid Stockholms universitet.

I samarbete med Vitlycke museum anordnade vi en kurs i bildskapande med bildpedagog Kerstin Hamberg för att få en fördjupad kunskap om barns bilder, material och hur man arbetar med barns bildskapande. I den deltog pedagoger från Barnkullen, Världsarvsförskolan och kulturpedagoger.

Resterande pedagoger har gått kursen i Pedagogisk dokumentation, steg 1.

Vi har varit på två föreläsningar "Vygotskij i praktiken" med Leif Strandberg och "Kreativitet faller inte ned från himlen" med Veà Vecchi, ansvarig för ateljéer och utställningar vid förskolan i Reggio Emilia, Italien.

Alla pedagoger har börjat läsa *Barn och naturvetenskap, upptäcka, utforska, lära*. Vi har använt pedagogmötena till att samtala och reflektera omkring innehållet för att få en fördjupad kunskap om olika teorier och hur man kan arbeta med matematik och naturvetenskap i förskolan.

Det har resulterat i att pedagoger har sett saker som de tidigare inte har sett exempelvis att ettåringar när de leker med vatten lär sig kretsloppet genom att sätta en balja under vattenflödet för att senare återanvända vattnet, ett barn som upptäcker sin egen skugga och undersöker den genom att gå upp på en kana med en sopborste i handen. Tidigare kanske pedagogen istället sagt, - när vattnet är slut så får du inget mer eller - det är farligt att gå upp på kanan med en borste i handen. Pedagogerna och verksamheten har utvecklats mycket under året vilket alla faktorer som nämnts ovan har bidragit till samt att vi på förskolan har ständiga pedagogiska möten där vi reflekterar över verksamheten. Utvecklingsmöjligheter har också fått ett högt värde i arbetsmiljöenkäten jag får den kompetensutveckling jag behöver 3,8

Arbetslagen har under hela året varit stabila.

Utveckling och lärande

Språk och språkutveckling, matematik samt lärande inom andra områden

Genomförda åtgärder enligt föregående kvalitetsredovisning och resultat av dessa samt bedömning av målpuffyllelsen

Den pedagogiska miljön, både den synlig och osynliga, spelar stor roll för barns utveckling och lärande inom alla områden och det har samtliga avdelningar arbetat med för att barnen ska få så mycket utmaningar som möjligt.

Mål som sattes upp för verksamheten var bland annat - närvarande pedagoger, utgå från barns intresse, mer utmaningar i musik, bild, matematik, språk, att introducera material och flödet av barns tankar och idéer skall tas tillvara för att skapa mångfald i lärandet.

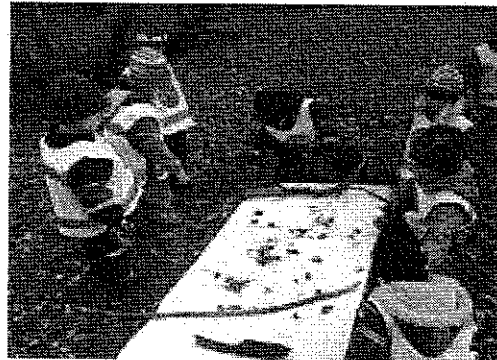
En liten förändring i ett rum genom att tillföra musikinstrument, böcker, mer skapande material gör att barnen på nytt får ett intresse att pröva musik, läsa böcker eller skapa i ateljén men det gör sig inte av sig självt utan kräver närvarande pedagoger samt introduktion av miljö och material. Pedagogerna har sett att genom att förändra sitt förhållningssätt gentemot barnen och vara aktiva lyssnare har de kunnat ta tillvara barnens idéer och intressen och gett dem möjlighet att fördjupa sig i lärandet.

Barnen har kunnat fördjupa sig i nytt material (lera, porslinsmålning, tovning) i ateljén och fått en fördjupad kunskap i skapande verksamhet. Musik och dramalek har byggt på barnens inflytande. Fantasi och kreativitet har genomsyrat leken och barnen har använt bl.a. schalar i olika färger för att skapa danser och dramatisera.

Lusten att lära utgör grunden för verksamheten. Den bygger på att barnen erövrar nya färdigheter som de får genom att inspireras av utforskande material och vara i ett meningsfullt sammanhang. När en avdelning tillförde nytt material i matematikhörnan ökade det barnens intresse att vilja utforska material, rita mönster, vikt, form och utveckla en förståelse för olika matematiska begrepp. Pedagogerna själva däremot upplevde inte att de levt upp till sin ambition att vara medforskare och utmanare tillsammans med barnen, vilket är en lärdom, som blir ett mål inför nästa år.

I läroplanen står att vi skall arbeta med ett temainriktat arbetssätt "Med ett temainriktat arbetssätt kan barnens lärande bli mångsidigt och sammanhängande". Vi har valt att kalla det projektinriktat istället och tillsammans har vi startat ett gemensamt projekt på alla avdelningar i förskolan.

Projekt Platser

När vi arbetar i projekt kan lärandet ske i ett sammanhang. Här är delar av pedagogernas analys av projektarbetet - *Vi har utvecklat fler språktillfällen genom reflektioner med barnen i projektet och i de skapande aktiviteterna t.ex. olika problemlösningar och diskussioner runt aktiviteten.*

Barnen har visat glädje och intresse vid platsen. Platsen skapar möten för kommunikation. De använder sig av matematik genom att räkna stenar och följa mönster. Barnen har fått en relation till platsen, de reflekterar över hur platsen förändras genom årstidsväxlingarna. Barnen är med och dokumenterar vad som händer på platsen. Platsen upplevs med kroppen och alla sinnen. Pedagogerna har arbetat medvetet med att binda ihop den fysiska platsen med drama och ateljé för att tillsammans med barnen utmana deras kreativitet och fantasi. Vägen till och från platsen har varit betydelsefull och stimulerat upptäckarglädje.

Projektarbete utvecklar barnens förmåga till samarbete, lösa problem, utveckla begrepp, språk, kommunikation, skapa relationer, utforskande av omvärlden och mycket mer som är av avgörande betydelse för barns utveckling och lärande.

Åtgärder för förbättring och ökad måluppfyllelse

- Ge större utrymme till att arbeta mer kontinuerligt i ateljén
- Se över miljö och material
- Bättre struktur för att pedagoger ska bli mer delaktiga i barnens utforskande i matematik
- Skapa egna böcker med de sånger som barnen visat intresse för
- Introducera material i ateljén
- Låta barnen pröva olika material och tekniker
- Reflektera tillsammans med barnen utifrån dokumentation
- Utveckla berättandet omkring platsen

Skola och omvärld

Genom vårt projekt Platser har vi märkt att barnen blivit mer synliga ute i omvärlden på ett positivt sätt och det har skapat möten mellan generationer.

Några pedagoger uttrycker det – många av de vi möter på väg till vår plats visar glädje att de möter oss och att de tar kontakt med barnen. För oss känns det som ett första steg för att komma närmare sambället och göra förskolan och barnen mer synliga i sambället.

När de yngsta barnen är på väg till sin "Plats" kan de ibland möta "tisdagsgruppen" som är ute på promenad och det blir ett naturligt möte mellan generationer. De träffar också på olika yrkeskategorier och vidgar allt eftersom sin förståelse för världen utanför förskolan.

Biblioteket är en arbetsplats barnen besöker oftare än andra och har god kännedom om. När pedagogerna dessutom kopplar det till projektarbetet får barnen en fördjupad kunskap om att syftet med biblioteksbesöket är att låna litteratur som barnen har användning för i sitt kunskaps-sökande. Det i sin tur leder så småningom till att få en förståelse vad ett bibliotek är.

Den grupp som befinner sig vid Vitlycke museum är hela tiden i omvärlden eftersom det befin- ner sig i en publik verksamhet. De utför vardagssysslor i bronsåldersgården tillsammans med kulturpedagoger och vaktmästare och får en naturlig koppling till skola omvärld. Vi har också genom att delta i OMEP's Världskongress visat på förskolan i omvärlden internationellt. Där deltog vi i en posterutställning där temat var – *Hållbar utveckling i en förändrad värld* – och många deltagare visade stort intresse. OMEP står för Organisation Mondiale pour l'Éducation Préscolaire, som finns i mer än 60 länder och arbetar för barn i åldrarna 0 – 8 år med målsättning att ge dem en god uppväxt och utbildning. Det är en frivilligorganisation med rådgivande status till UNESCO, UNICEF och Europarådet.

Normer och värden

Genomförda åtgärder enligt föregående kvalitetsredovisning och resultat av dessa samt bedömning av måluppfyllelsen

När pedagogerna har tilltro till barns förmågor och ser dem som **kompetenta** märker vi att barnen stärks och tar ett större ansvar för sina handlingar. Den här analysen har en avdelning gjort utifrån att de har lyssnat till barnen - *Vi har lyft in barnens tankar och idéer i miljöerna och barnen visar stolthet. De är öppna med att man kan göra och tänka på olika sätt, de respekterar varandras olikheter och de påminner varandra om detta i sin lek. De har påverkat sin miljö med att vara delaktiga i tillförande av material och har utvecklat sin förmåga att ta ansvar för miljön. De har kommit med förslag på var man kan ha materialet och hur man ska ta hand om det.*

På de avdelningar som har haft stormöten har de kunnat se och höra att barnen delar med sig av erfarenheter, kompetenser och blir inspirerade av varandra. Närvarande pedagoger gör också att de barn som behöver bli extra stärkta vågar ta plats. Genom att också dela barn i mindre grupper kan lärandet fördjupas, gå längre i processen och de kan också bygga vidare på individuella intres- sen hos barnen.

Pedagogernas aktiva närvaro gör det möjligt att se vilka utmaningar barnen behöver och hur mil- jön behöver utvecklas.

Vid de tillfällen barnen arbetat i olika gruppkonstellationer har det uppstått nya kamratrelationer där de fått större förståelse för varandra och även större insikt om sig själva.

Det är viktigt att barn har möjlighet att samspela, se värdet i varandra och känna gruppkänsla. Genom att skapa olika rum som exempelvis musikrum, ger vi barnen möjlighet till det. Barnen har något att mötas kring vilket har lett till att de har utvecklat ett positivt samspel, visat glädje och fått en starkare gruppkänsla. Pedagogerna har märkt att det förstärks ytterligare om också de är närvarande, visar glädje och engagemang för musik och rörelse.

Ingen avdelning har fördjupat sig i genus men samtidigt genom vårt reflekterande förhållningssätt så har det varit en del i helheten och vi blir mer medvetna hela tiden hur vi bemöter flickor och pojkar. Därmed inte sagt att vi har nått långt utan det är ett ständigt pågående arbete som skall ingå i allt vi gör.

Mål som vi har satt upp utifrån Likabehandlingsplanen har varit – *Har eller låter vi barnen få inflytande över sin vardag, får alla barn lika stort utrymme i den "fria leken", får alla barn tillgång till lekmaterial inne och ute, dela barnen i mindre grupper med en närvarande pedagog.*

De flesta arbetslag har återkommande diskussioner om förhållningssätt gentemot barnen. De har gjort observationer för att se om barn har inflytande och delaktighet över lek, miljö och vardags-situationer vilket de i varierande grad har.

Den avdelning som har haft KU-8 besök visade på att barnen haft stort inflytande. Genom att låta sig observeras i verksamheten kan arbetslaget få en djupare analys av vad som sker än vad som är möjligt om man observerar varandra, vilket också höjer reliabiliteten av resultatet. Flera arbetslag har sett att när barnen delas i mindre grupper ges de större förutsättningar till inflytande. Det är enbart ett arbetslag som har observerat sig själva i förhållande till barnen men inte hunnit fördjupa sig i materialet.

Inför nästa verksamhetsår måste det ske en större fördjupning i observationer och analys av pedagogernas förhållningssätt gentemot barnen, vilket också flera arbetslag har kommit fram till i åtgärder till förbättring.

Åtgärder för förbättring och ökad måluppfyllelse

- Mer strukturerade observationer i verksamheten
- Observera varandra i olika situationer
- Använda drama som metod i problemlösningar
- Avvakta vid konflikter och låta barnen förhandla sig fram till lösningar
- Aktivt närvarande pedagoger
- Dela barnen mer i smågrupper
- Upprättande av läroplan

Barns inflytande

Genomförda åtgärder enligt föregående kvalitetsredovisning och resultat av dessa samt bedömning av måluppfyllelsen

Barns inflytande är ett av de områden som vi har fördjupat arbetet omkring och det har också visat på ett gott resultat. En avdelning hade som mål *Att anpassa miljön för den här barngruppen* har gjort en djup analys där både rum, material, omsorgssituationer och pedagogernas egen del i hur verksamheten blir, ger en god bild av hur de som pedagoger också är inne i en läroprocess. De kan nu se att det inte är barnens fel om det inte funkar i ett rum utan att det faktiskt beror på mig som pedagog. Det är en viktig lärdom om barnen ska få en så *trygg, lärorik och rolig verksamhet*, (läroplanen), som möjligt. Alla barn har mer eller mindre fått mer inflytande över sin verksamhet

genom att barns tankar och teorier tas tillvara och ligger till grund för planeringen av verksamheten, även om det hela tiden kan förbättras.

Det har skapats olika mötesplatser utifrån barnens intresse till exempel i skapande och konstruktion där barnen varit med att planera vilket material som behövs. I det har pedagogerna sett att barnen utvecklat sitt skapande och inspirerat varandra så att de får lust att prova själva.

Barnen har utifrån ålder fått större ansvar över vad som sker i verksamheten, det kan vara allt från att packa väskan inför besök på "Platsen" som att dokumentera med kamera när de är ute. Det gör att barnen självmant tar större ansvar både för samspelet i gruppen och att vara rädd om material och miljö.

Ett mål har varit att skapa platser och miljöer där barnen kan vara *kompetenta* som exempelvis anpassa bord och stolar efter barn, göra materialet mer tillgängligt för dem och lyssna på vad barnen är intresserade av. Ett barn som ännu inte har det talade språket ska ändå få uppleva känslan av att bli lyssnad på. Om ett barn visar med kroppsspråk att det vill måla genom att gå till ateljén och ta fram färger så skall det få möjlighet att utforska det men det kräver en närvarande pedagog som ser det som barnet visar. Arbetslagen har kommit olika långt och har också uttalat att de behöver bli mer närvarande i verksamheten men det är en ständigt pågående process där vi ändå har kommit en bit på väg.

Barnen har överlag fått större inflytande över rutinsituationer som till exempel måltiden. Genom att de själva får inflytande över vad de skall äta innebär det också att de kan säga nej första gången för att sedan komma tillbaka och ändra sig att vilja smaka.

Åtgärder för förbättring

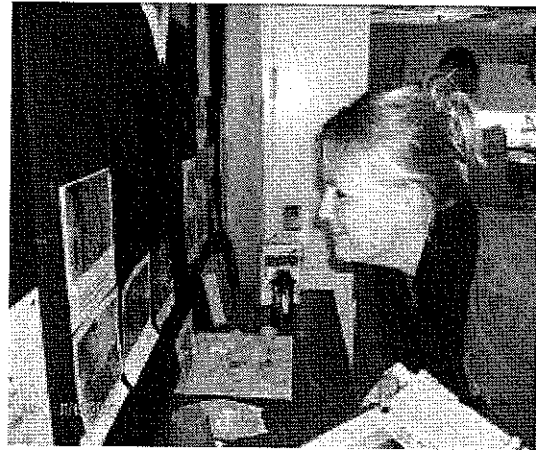
- Anpassa möbler och inredning så att barn kan bli kompetenta
- Observera och utvärdera tillsammans med barnen hur de upplever sitt inflytande
- Ge barnen tid och möjlighet att uttrycka vad de vill förändra
- Lyssna på barnen vad de är intresserade av i projektet och inte gå så fort fram
- Förändra miljöer tillsammans med barnen
- Närvarande pedagoger

Förskola och hem

Genomförda åtgärder enligt föregående kvalitetsredovisning och resultat av dessa samt bedömning av måluppfyllelsen

Vi har under året försökt att ge föräldrarna mer information om vårt förhållningssätt och hur vi arbetar med deras barn i verksamheten. Det har varit på olika sätt som veckobrev, månadsbrev, digitala fotoramar och annan dokumentation från verksamheten. För att ytterligare förstärka det har vi bjudit in föräldrar till föräldramöte som startat med ett besök på den plats avdelningen har valt som sin i projektet platser.

Så här har en avdelning uttryckt varför de gick till platsen *För att ge föräldrarna en bild av projektet platsen och för att ge dem en insikt i vad barnen upplever i projektet.* En del föräldrar fick en aha-upplevelse genom att se det i verkligheten och sedan ta del av den dokumentation som fanns på avdelningen i form av barns bilder, foto och olika konstruktioner i till exempel lera.

Nya föräldrar har bjudits in innan barnen har börjat sin inskolning för att bli informerade om verksamheten och se dokumentation i form av bilder vilket har gjort att föräldrar har visat en positiv respons (över det.) Det har också visat sig på Föräldraenkäten där en avdelning har fått högt betyg (5,0) i påståendet *Föräldramötena är engagerande* att innehållet i föräldramöten är viktigt.

Vårterminen startade vi ett föräldraråd som har träffats vid några tillfällen under året. Första mötet hade vi ett samtal om att förlägga tiderna för 15-timmars barn mer fördelat under veckans alla dagar för att inte få en stor barngrupp tisdag till torsdag. Föräldrarna upplevde inte att det var mycket barn under de dagarna så det ändrades inte. Vi gick igenom föräldraenkätens resultat och att det är ett sätt för föräldrar att påverka verksamheten. Det har gjort att svarsfrekvensen har ökat på fyra avdelningar men minskat på en.

Likabehandlingsplanen har kommunicerats på föräldrarådet och även om vi inte fått några direkta reaktioner på det så upplever vi att föräldrarna gjorts mer delaktiga i hur vi arbetar med likabehandling. Enkäten visar på snittbetyg 4,82 på *Kontakten mellan hemmet och förskolan är god och jag får information om förskolans arbete* 4,80 men däremot inflytande hamnar lägre på 4,05. Vi har muntligen vid flera tillfällen fått positiva reaktioner på vår verksamhet utav föräldrar och det speglar också enkätens resultat på de avdelningarna.

Hösten blev turbulent särskilt för föräldrar till de äldsta barnen eftersom behovet av platser för yngre barn gjorde att vi inte såg någon annan möjlighet än att flytta de äldsta barnen till en annan lokal. Det var rörigt innan det blev bestämt var det skulle vara och föräldrarna visade sin oro. Efter vi haft ett föräldrarådsmöte där de fick information om läget upplevde vi att föräldrarna blev nöjda.

Mitt barn känner sig tryggt i förskolan har 95 % ansett vara viktigt och snittbetyget är 5,18 med ett resultat där andel vikt är större, vilket bör studeras. Två avdelningar visar motsatt förhållande där snittbetyget är högre än andel vikt och intressant är att den förskola som befinner sig i en utomhusmiljö har fått högst betyg. Resultatet är inte dåligt men varje avdelning får se vad de kan göra för att höja resultatet till nästa år. Vår målsättning är att **alla barn skall känna sig trygga** i förskolan.

Alla föräldrar har blivit erbjudna utvecklingssamtal och en avdelning avsatte två kvällar för samtalen vilket uppskattades av föräldrar och underlättades för pedagoger. Samtidigt visades verksamheten upp för föräldrarna.

Åtgärder för förbättring

- Utveckla veckobrev/månadsbrev – vad skall de innehålla?
- Synliggöra dokumentationen för föräldrar
- Arbeta för att föräldrar ska få mer inflytande och delaktighet i verksamheten

- Alla barn ska känna sig trygga i förskolan

Analys och bedömning av måluppfyllelsen i verksamheten som helhet

Verksamheten och pedagogerna har under året utvecklats mycket genom att vi haft ständiga pedagogiska diskussioner i tvärgrupper och lärt av varandra. Den kompetensutveckling vi genomfört har också en stor del i utvecklingen. Den har fördjupat den kunskapssyn, barnsyn och det förhållningssätt vi eftersträvar, att se det **Kompetenta** barnet som kan och vill om vi ger det förutsättningar.

Det systematiska kvalitetsarbetet har utvecklats mycket på grund av att vi arbetat med det aktivt under hela året. Skriva mål för verksamheten, genomföra och analysera flyter på även om det kan bli än mer strukturerat och använt i den dagliga verksamheten, så att det inte blir ett dokument som ligger vid sidan av. De prioriterade utvecklingsområde var att göra Kvalitetsredovisningen, Tanums skolplan och Likabehandlingsplanen känd av alla och det målet har vi uppnått. Iup har blivit ett verktyg i verksamheten sedan vi arbetat med den i samtalsledargruppen. Det viktiga i framtiden är ändå att hålla de här dokumenten levande. Det som behöver utvecklas är den pedagogiska dokumentationen som ska ligga till grund för det fortsatta arbetet med barnen och där deras teorier och tankar skall tas tillvara för att föra utvecklingen framåt. I projektarbetet är alla på gång med dokumentation men det stannar med att bli en dokumentation över vad vi gjort istället för att föra läroprocessen vidare.

Vi har också bestämt i kommunen att alla ska arbeta med pedagogisk dokumentation vilket blir en utveckling i hela förskolan och som också märks när vi träffas i tvärgrupper inom förskolan. De träffarna har också lett fram till att pedagoger har startat nätverk där personal från ett- till treårsavdelningar träffats för pedagogiska diskussioner. Vi har bara börjat diskutera hur och varför vi ska använda Portfolion, där vi även diskuterat frågan i hela kommunen.

De prioriterade mål som tas med till nästa år är att utveckla den pedagogiska dokumentationen och portfolion (barnens pärm) samt att belysa den pedagogiska verksamheten genom de didaktiska frågorna *vad – hur – varför* och hur mycket tid vi ägnar åt ”planerad” pedagogisk verksamhet.

Året har präglats av inskolningar, barn som bytt avdelningar, fler barn i grupperna, planering av ny avdelning vilket har medfört en del oro bland personalen. Det är förståeligt men det speglar framtiden och är inget vi kan förändra utan istället tänka hur vi kan hantera det på bästa sätt. Det kanske avspeglar sig i enkäten. Arbetsbelastning har ett relativt lågt medelvärde 3,3 där *– jag har tid för återbättring/reflektion någon gång under en vanlig arbetsvecka 3,6* har sjunkit något (4,0 – 2009) vilket i sig är (något) anmärkningsvärt då antalet timmar som är avsatt för planering/reflektion är relativt högt i jämförelse med förskolorna i hela kommunen. Under året har det också varit fler hela dagar till planering/utvärdering. Det här ändå ett område som är viktigt att titta närmare på inför nästa läsår då också Förskollärares uppdrag förändras.

Delaktighet och inflytande och Ledarskap har ökat speciellt mycket – *Vi diskuterar gemensamma verksamhetsmål på min arbetsplats 4,4 från 3,9 – 2009* är en förutsättning för en god måluppfyllelse i verksamheten.

Förändringens vind är det som präglar förskolan i Tanumshede och det hade inte gått att genomföra utan en **kompetent** personal med ett reflekterat arbetssätt där vi lär av varandra och som inför en förändring ställer sig frågan – *Vad är det värsta som kan hända?*

Margareta Kostovska

Margareta Kostovska